

هنر «چرخیدن»!

* رقص، طناب، برگردانها
* شیراز - سرای مشیر

انجام می‌دهند که خودشان آن را رقص نامیده‌اند و ولی در واقع رقص نیست، بلکه يك چسور ادای رقص را در آوردن است که توسط چند آدم ناشی هم انجام می‌شود. اما بخش مهم این نمایش که ظاهراً خواست اصلی گروه نمایش دهنده است «چرخیدن» است. چرخیدن به‌دور خود و به‌دور صحنه، چرخیدن يك نفر یا چند نفر، چرخیدن بدون طناب و باطناب که در تمام مدت يك نواخت، بی‌تفاوت و بی‌هدف است.

يك ساعت و نیم نمایش «رقص، طناب، برگردانها» به‌این صورت اجرا می‌شود. و بالاخره هم بازیگران خسته از چرخش بی‌هدفشان می‌ایستند و تماشاگران بهت زده به‌هم نگاه می‌کنند و می‌پرسند «یعنی چه؟»

● بگذریم که این برنامه‌ی بی‌هدف را بعضی‌ها ستودند و بدون ذکر دلیلی حتی به صوفیگری کشانند، اما در واقع این می‌خواهد يك تئاتر تجربی باشد که این گونه حرکات را می‌آزماید، اما تعبیر بهتر آن تمرین بدنی برای انضباط و تمرکز در انجام حرکات و باضربانگ

● در جشن هنر شیراز هم‌زمان با برنامه‌های اصلی، چند برنامه‌ی تئاتر نیز با عنوان «جنبی» به اجرا درآمد. این برنامه‌ها عبارت بودند از: «رقص، طناب، برگردانها» با کارگردانی «اندی دوگروت» و همکاری گروه بازیگران شهر از کارگاه نمایش، «قمر درعقرب» با کارگردانی «اسماعیل خلیج»، «زیر چادر اکسین» با کارگردانی «صالح‌علا» و نمایشنامه‌ی «کوه‌ولین» با کارگردانی «فروید اسمعیلیگی». همچنین دو نمایشنامه‌ی «برعکس» و «هنر نام زنگی» با کارگردانی «احمد علامه» و

نمایش نو

* جشن هنر نهم
* تئاتر «نو»
* شیراز - باغ دلگشا

● گروه تئاتر سنتی «نو» ژاپن در دورنامه نمایش‌های «نو» و «کیوگن» (میان پرده‌های خنده‌آور) را در باغ دلگشا نمایش داد.

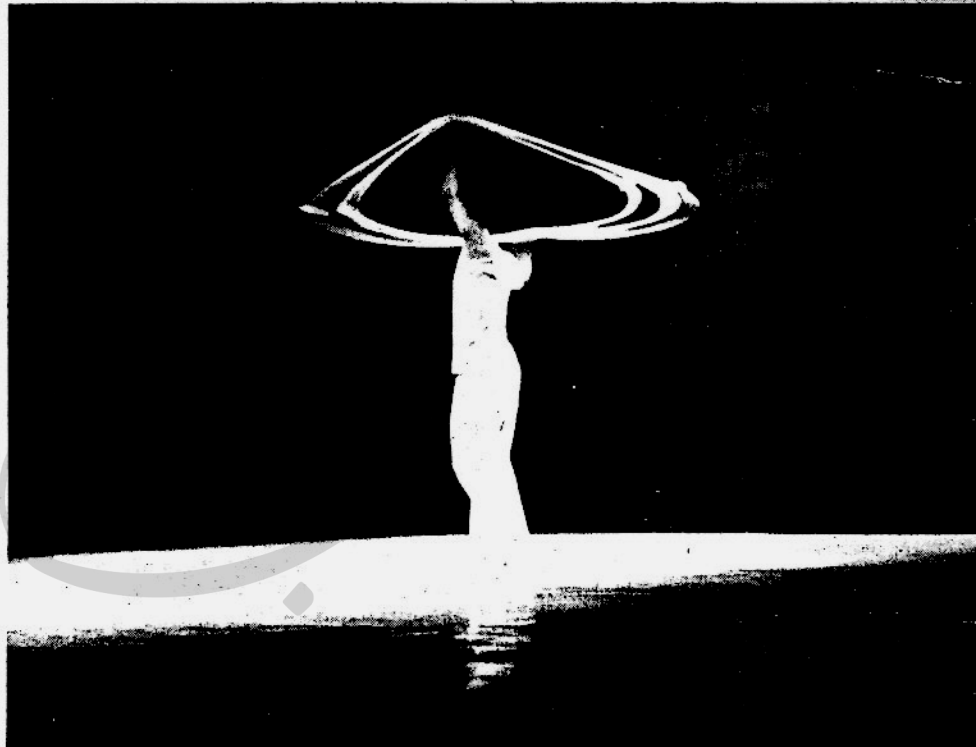
ارزش‌های سنتی نمایش‌های «نو» را قرارداد، انضباط، ضربانگ اغلب بسیار کند، دقت و ظرافت به‌ویژه در رقص، موسیقی ابتدایی، آواها و آوازهای تقریباً یکنواخت تشکیل می‌دهد. نمایش‌ها همه در صحنه‌ای مشابه اجرا می‌شود و نوازندگان و دسته‌ی همسرایان نیز همیشه در محل‌های خاص خود قرار دارند. در این بازی‌ها واقعیت تنها در مفهوم داستان‌هاست و داستان‌ها اغلب افسانه‌هایی است اخلاقی.

ارزش زیبایی‌شناختی ظاهر همیشه بیش از نمایش حقیقی چهره‌های انسانی است. نقش زن‌ها را، مردها بازی می‌کنند و در این گونه موارد از «ماسک» بهره می‌گیرند.

● دیدار از نمایش سنتی «نو» ژاپن به تماشای «موزه» می‌ماند. اگرچه این نمایش‌ها از نظر قدمت و حفظ يك سنت قدیمی و چه خاطر کیفیت اجرایی‌شان در محدودیت شدید قراردادهای چندصد ساله ارزش دارند، اما «نو» بیشتر به‌دلیل همین «بودنش دیدنی» است و نه به‌منظور برقرار کردن نوعی ارتباط ذهنی و یا برخوردی فکری در تئاتر که خواست هر نمایشی است.

● به‌گمان من نمایش «نو» ژاپن تنها به‌این دلیل که بار ششصد ساله‌ای را به‌دوش دارد، و به خاطر رابطه‌ای که در این زمان طولانی با مردم سرزمینش داشته، احساس احترام ایجاد می‌کند. حرمت به‌سستی که عاطفه و احساس مردم آن را نگاهداشته و بدون تردید رابطه‌ای درونی با مردم، طول عمرش را سبب شده است. ●

[برای آگاهی بیشتر با «نو»ی ژاپن، خوانندگان را به شماره ۴۶) رودکی بازگشت می‌دهیم.]

است و تئاتر نیست، حرف ندارد، تصویر زیبا ندارد. و خلاصه «هنر» نیست.

این درست است که «اندی دوگروت» همکاری ژردیکی با «رابرت ویلسن» داشته و درست است که در کار «رابرت ویلسن» ضربانگ اهمیت بسیار دارد و حتی چرخیدن مفهوم ویژه‌ای می‌گیرد، اما هیچ‌یک دلیل بر پذیرفتن «اندی دوگروت» به‌اعتبار همکاری با «ویلسن» نیست و نمی‌تواند باشد.

اما این پرسش از سازمان جشن هنر پیش می‌آید که چرا امکانات مادی و انسانی درخور توجهی را در اختیار کسی می‌گذارد که دوست دارد به دور خودش بچرخد! در حالی که بسیاری از جوانان هم‌وطن ما که به‌کار نمایش علاقه دارند، در آرزوی داشتن این امکانات هستند. چون کار آنها حتی اگر بدهم باشد، حتماً بدتر از کار «اندی دوگروت» کارگردان بی‌هدف و بی‌مایه‌ای که «چرخیدنش» را در شیراز دیدیم نخواهد بود. ●

«افسانه وفا» با کارگردانی «احمد سیاسدار» هم‌زمان با نهمین جشن هنر، توسط هنرمندان اداره‌ی کل فرهنگ و هنر فارس به اجرا درآمد.

● در این میان نگاهی می‌کنیم به نمایش «رقص، طناب، برگردانها»، چون تنها برنامه‌ی جنبی جشن هنر با کارگردانی يك غیر ایرانی بود.

این برنامه با ورود گروهی به صحنه‌ی بزرگ سرای مشیر آغاز شد و با راه رفتن ریتمیک آنها در طول و عرض صحنه ادامه پیدا کرد. این گروه مدتی به راه رفتن جمعی ادامه می‌دهند و گهگاه با انضباط کامل شکل چهار گوش می‌سازند که البته تماشاگرانی که نمایش را از روبروی صحنه می‌نگرند احتمالاً متوجه ساخته شدن این شکل‌ها هم نمی‌شدند چون برای دیدار کامل از این اشکال باید برنامه را از پشت‌بام سرای مشیر دید.

پس‌حال بعد از راه رفتن، ایستادن، چهار گوش ساختن و دایره ساختن چندتنی از بازیگران گروه به صحنه می‌آیند و همراه با موسیقی حرکاتی